BÀI GIẢNG: KIẾN THỨC VỀ TRUYỆN THƠ

MÔN: NGỮ VĂN 11

GIÁO VIÊN: NGUYỄN THỊ HƯƠNG THỦY

MỤC TIÊU

- ✓ *Nắm được kiến thức về truyện thơ*

KHÁI NIỆM

Truyện thơ là những câu chuyện được kể bằng hình thức thơ ca

ĐẶC TRƯNG

Hãy đọc đoạn trích sau đây và điền vào bảng sau:

Cậy em, em có chịu lời,
Ngồi lên cho chị lạy rồi sẽ thưa.
Giữa đường đứt gánh tương tư,
Keo loan chắp mối tơ thừa mặc em.
Kể từ khi gặp chàng Kim ,
Khi ngày quạt ước, khi đêm chén thề.
Sự đâu sòng gió bất kỳ,
Hiềm tình khôn lẽ hai bề vẹn hai?
Ngày xuân em hãy còn dài,
Xót tình máu mủ, thay lời nước non.
Chị dù thịt nát xương mòn,
Ngậm cười chín suối hãy còn thơm lây

Chiếc vành với bức tờ mây
Duyên này thì giữ, vật này của chung.
Dù em nên vợ nên chồng,
Xót người mệnh bạc ắt lòng chẳng quên!
Mất người còn chút của tin,
Phím đàn với mảnh hương nguyền ngày xưa.
Mai sau dù có bao giờ,
Đốt lò hương ấy, so tơ phím này.
Trông ra ngọn cỏ gió cây,
Thấy hiu hiu gió, thì hay chị về.
Hồn còn mang nặng lời thề,
Nát thân bồ liễu đền nghì trúc mai.

Phương diện	Biểu hiện	Đặc trưng của thể loại truyện thơ
Thể thơ	Lục bát	Thường sử dụng thể thơ lục bát/ song thất lục bát
Đoạn trích là lời của nhân vật nào? Đoạn trích kể về sự kiện nào trong "Truyện Kiều"?	- Lời của nhân vật Thuý Kiều - Thuý Kiều nhờ Thuý Vân kết duyên với Kim Trọng để trả nghĩa cho người mình yêu khi nàng đã bán mình chuộc cha và em.	Yếu tố tự sự: + Nhân vật + Cốt truyện: Gặp gỡ - Biến cố - Đoàn tụ

Đoạn trích thể hiện những cung bậc cảm xúc nào của nhân vật?	- Bối rối khi nhờ cậy em một việc khó xử. - Tha thiết, khẩn khoản nhờ em chấp thuận - Đau đớn, cay đắng khi phải chia xa mối tình đầu đẹp đẽ.	Yếu tố trữ tình: + Miêu tả thế giới nội tâm với sự chuyển biến phức tạp trong dòng cảm xúc của nhân vật.
Chỉ ra các hình ảnh ước lệ… được sử dụng trong đoạn thơ	- Hình ảnh ước lệ: đứt gánh tương tư, keo loan chắp mối tơ thừa,…	Ngôn ngữ thơ hàm súc, giàu tính ước lệ tượng trưng Có sự kết hợp giữa ngôn ngữ bình dân và ngôn ngữ bác học

CÁC DẠNG CÂU HỎI ĐỌC HIỂU

1 Nhận biết

Các dạng câu hỏi nhận biết:

- Xác định thể thơ
- Xác định nhân vật, điểm nhìn trần thuật, vị trí đoạn trích
- Chỉ ra những hình ảnh, chi tiết quan trọng trong đoạn trích
- Chỉ ra được các điển cố, điển tích, các biện pháp tu từ tiêu biểu
- Nêu biểu hiện của yếu tố tự sự và trữ tình trong văn bản

2 Các dạng câu hỏi thông – hiểu

- Phân tích diễn biến tâm trạng, đặc điểm tính cách của nhân vật
- Nêu ý nghĩa của các hình ảnh, chi tiết tiêu biểu trong văn bản
- Phân tích tác dụng của các biện pháp tu từ trong văn bản
- Lí giải hiệu quả của sự kết hợp giữa yếu tố tự sự và trữ tình trong văn bản
- Phân tích hiệu quả của các kiểu ngôn ngữ trong văn bản (độc thoại, đối thoại, độc thoại nội tâm)

3 Các dạng câu hỏi vận dụng

- So sánh, liên hệ nhân vật/ hình ảnh thơ… trong văn bản này với văn bản khác
- Vận dụng được kinh nghiệm đọc, trải nghiệm về cuộc sống và hiểu biết về lịch sử văn học Việt Nam để nhận xét, đánh giá văn bản truyện thơ
- Đánh giá được tầm vóc tư tưởng và tài năng nghệ thuật của tác giả.
- Phân tích được ý nghĩa của văn bản đối với nhận thức, tình cảm của người đọc.
- Rút ra những bài học có ý nghĩa với thế hệ trẻ, với xã hội ngày nay qua văn bản.